

Vad händer ute på gårdarna med fullfoder eller blandfoder?

Ann-Theres Persson
Växa Sverige

Jan-Anders Bengtsson
Ståme Lantbruks AB

VÄXA
SVERIGE

Mixat foder

- Allt vanligare med mixat foder
 - Gårdarna blir större
 - Använder majs och/eller HP-massa
 - Blandar olika vallskördar med olika kvalitet för att jämna ut kvalitetsskillnader
 - Lätt att tillsätta mineraler och salt
- Blandfoder i robotbesättningar

Jämförelse mellan utfodringssystem

Examensarbete av Hanna Bertsson

- Jämförelse mellan
 - Individuell utfodring
 - Blandfoder
 - Fullfoder
- Använde kokkontrollresultat för gårdar i Halland under kontrollår 2012 och 2013

Jämförelse mellan utfodringssystem

Testa hypoteser:

- Med fullfoder äter korna mer grovfoder
- Med fullfoder får man en flack laktationskurva
- Med fullfoder får man högre halter i mjölken
- Med fullfoder får man friskare ko
- Med fullfoder får man högre fodereffektivitet
- Fullfoder ger högre mjölkavkastning

Jämförde Individuell utfodring, blandfoder och fullfoder

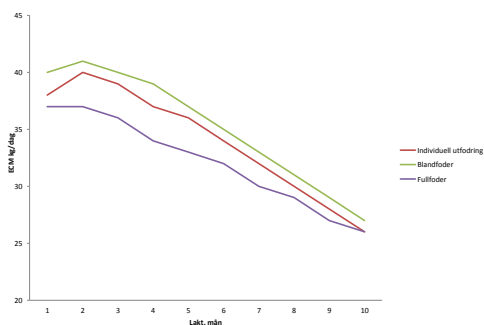
Resultat

- Uppgifter från kokontrollen

	Individuell utfodring	Blandfoder	Fullfoder
Antal gårdar	78	28	22
Medelkoantal	68	148	208
Medelavkastning, kg ECM per ko	10 221	10 439	9 597
Fetthalt, %	4,21	4,16	4,08
Proteinhalt, %	3,45	3,43	3,37
Celltal	252	252	266
Kalvningsintervall, mån	13,4	13,3	13,6

Laktationskurvans form, äldre kor

Endagars utfodringkontroll på 15 gårdar (5 av varje system)

	Fodereffektivitet, %	Grovfoderintag/ko, kg ts/dag
Fullfoder	95,54	13,86
Blandfoder	95,36	11,94
Individuell utfodring	98,32	12,98

Citat

Varför har du valt just detta utfodringssystem?

- FF: "Bra för korna, enkelt system, det är lite som kan krångla."
- BF: "Jag har konventionell produktion med två raser och det är risk för överutfodring med fullfoder."
- IF: "Har kraftfoderstationer och automatisk rälshängd vagn vilket inte kräver mycket arbete. Jag vill ha det så enkelt som möjligt."

Fullfoder

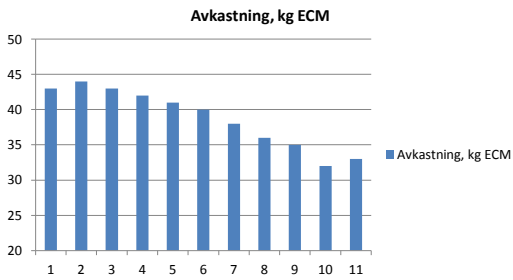
Utmaning – Att lyckas försörja kon under hela laktationen

VÄXA
SVERIGE

Hur gör man för att lyckas med fullfoder?

Laktationskurva, äldre kor VÄXA SVERIGE
Stäme Lantbruks AB

Stäme Lantbruks AB

Företaget ägs av Sven-Olof och Jan-Anders Bengtsson.

- Huvudproduktionen är mjölk produktionen med 310 kor + rek, sammanlagt 700 nötkreatur.
- Vi bedriver ett intensivt avelsarbete med en del embryotransfer på den egna besättningen
- Föder även upp tjurarna till slakt vid cirka 16 månaders ålder. Det går även en del tjurar till avel till privata köpare. Ca 30-40/år
- Växtodling 410 hektar:
 - 16 ha sockerbeter
 - 40 ha majs + 6 ha reparmajs
 - 88 ha korn
 - 163 ha vall + 93 ha betesmark
 - 4 ha höstraps

Tillbakablick

- Byggede lösdriфт med automater 1991
- Gick över till blandfoder 2000
- Efter 10 år började tekniken krångla
- Tog ut automaterna 2003
 - Övergick då till fullfoder + mjölkning 3 ggr

Varför blev det fullfoder?

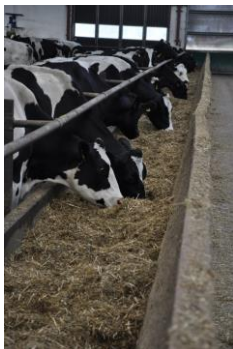
- Ville inte ha teknik som kunde krångla
 - Påverkar produktionen för mycket
- Ville ha ett enkelt system
- Ville ha ett system som gick att utnyttja i flera stallar

Produktion

- Avkastning 2013/14
 - 11 675 kg mjölk
 - 4,0 % fett och 3,4 % protein
 - 11 726 kg ECM
- Beräknat tankcelltal 12 månader: 180 tusen
- Inkalvningsålder: 26,5 mån
- Kalvningsintervall: 14,1 mån
- Rekrytering: 31 %

Fullfoder

- **Vintermix :**
 - HP-massa, majsensilage, gräsensilage, halm och kraftfoder (proteinråvaror, spannmål, mineraler, fett m.m.)
- **Sommarmix :**
 - Bete 6 timmar/dag, proteinmix, Spannmål, betfor, mineraler, kalk, vetealm, gräsensilage.
- Majsensilage 3,5-5 kg/ts beroende på tillgång
- Gräsensilage, 4 till 5 skördar.
 - Gräsfröblandning: Rörsvingel Hykor 20%, Timotej 40% Ångsvingel 30% Rödklöver 7% Vitklöver 3%

Så här blandar vi:

1. Lägger i Halm, HP-massa och majs
2. Blandar
3. Lägger i vallensilage och blandar samtidigt
4. Lägger sist i kraftfodret
5. Blandar ca 5 minuter

Kuhn Euromix 1

27 m³ vertikalblandare med 2 stående skruvar

Blandar 3 ggr per dag

Kl. 6, 11 och 17

Liten risk att fodret tar värme på sommaren

- Endast två personer som blandar
- Lista i traktorn med recept utskrivna för aktuellt antal kor.

VÄXA
SVERIGE

Varför valde ni foderkrubbor?

- Korna står inte och trycker mot inredningen
- Riskerar inte att köra i fodret
- Behöver inte putta foder

Foderstat per ko och dag

- mjölkande kor (2014-11-03)

VÄXA
SVERIGE

	Kg	Kg ts
Ens 3, 28 % ts (1,38 kr/kg ts)	27	7,5
Majsens, 34 % ts (1,30 kr/kg ts)	10	3,4
HP-massa (1,30 kr/kg ts)	15	4,0
Halm, vete (0,60 kr/kg)	0,5	0,4
Krafftoder Stäme (2,88 kr/kg)	9,5	8,5

Ens 3:

10,9 MJ, 5,98 MJ NEL, 146 g rp, 468 g NDF

Krafftoder Stäme (eget recept):

14 MJ, 7,73 MJ NEL, 291 g rp, 188 g NDF, 264 g stärkelse

Foderstat per ko och dag

- sinkor

VÄXA
SVERIGE

	Kg	Kg ts
Ens 3, 28 % ts	13	3,6
Majsens, 34 % ts	7,6	2,6
Helsäd, 40 % ts	4	1,6
Halm, vete	4	3,4
Rapsmjöl	1	0,9
Sinkomineral	0,1	0,1

Endagars utfodringskontroll

- mjölkande kor (2014-11-03)

	Värde	Min/max
TS-intag per ko, kg ts/dag	23,9	
Kraftfoderintag, kg ts/dag	8,4	
Energibalans, %	100,6	
Energikonc., MJ/kg ts	6,62	
Råprotein, g/kg ts	173	
AAT/NEL, g/MJ	18,1	> 15
PBV, g/kg ts	13	10 - 40
NDF, g/kg ts	349	
Stärkelse, g/kg ts	139	

Endagars utfodringskontroll

- mjölkande kor (2014-11-03)

	Värde
Foderkostnad, öre/kg ECM	134
Mjök – Foder, öre/kg ECM	185
Mjök – Foder, kr/ko o dag	66
Fodereffektivitet, kg ECM/kg ts	1,48
Kraftfoder, kg ts/kg ECM	0,24
Mjökavkastning, kg ECM/ko o dag	35,4

Varför köper ni ett färdigt kraftfoder i stället för råvaror?

- Mindre risk för att det blir fel
- Svårt att blanda i små komponenter och få det jämnt fördelat i hela mixen
- Har eget recept på foderfabriken som ändras vid byte av ensilage
- Om man ska använda råvaror måste man ha plats att säkert lagra alla foderkomponenter på
- Tar mindre tid på gården att blanda
- Foderfabriken blandar bättre än vad vi skulle kunna göra
- Legolagrar gårdens spannmål på fabriken som sedan används i kraftfodret

Tips för lyckad utfodring med fullfoder från Stäme Lantbruk AB

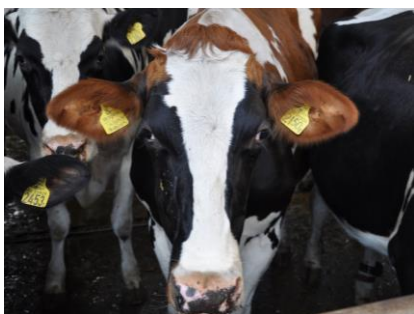

- Prova alla hemmaproducerade fodermedel
- Ha en bra rådgivare och regelbunden kontakt med honom/henne
- Planera foderbyten i god tid
- Korrigera fodermixen om det inte stämmer
- Koll på mjölkurea: 4-4,5 mmol. Det kan vara OK ner till 3,5 om vallfodret är bra och korna producerar bra
- Följ fett-och proteinhalten i mjölken
- Ha koll på magarna – justerar med halm

Tips fortsättning

- Bra att kombinera fullfoder med mjölkning 3 ggr
- Hitta rätt mängd mix så de äter upp en gång per dag, men inte oftare
- Blanda inte med full blandare – då blandar vagnen inte väl
- Samma blandning varje dag
 - Få personer som blandar
 - Blanda de små komponenterna (t.ex. mineral) i ett färdigt kraftfoder
- Undvik sortering i mixen
 - Använd inte pelletsfoder i mixen
 - Var med vid ensileringen – rätt ts-halt samt bra näringsvärden
- Inte för sönderdelad mix
- Använd ej långhalm

Tack för oss!
